

DOKUMENT			DIARIENUMMER
Riktlinje för användning av artificiell intelligens			KS 2025–1407
BESLUTFATTARE	BESLUTSDATUM	BESLUT GÄLLER FRÅN	SENAST UPPDATERAD
Generalsekreteraren	13 oktober 2025	13 oktober 2025	Välj datum
UPPRÄTTAT AV			DOKUMENTTYP
Anna Afzelius-Alm			Riktlinje

Riktlinje för användning av artificiell intelligens

1 Om riktlinjen

1.1 Syfte och samband

Syftet med riktlinjen är att konkretisera hur policyn för användning av artificiell intelligens (AI) ska tillämpas. Riktlinjen gäller oavsett om AI-tjänsten utgörs av tjänster som Svenska kyrkan utvecklat eller externa tjänster som Svenska kyrkan använder i sin verksamhet. Den omfattar samarbeten mellan den nationella nivån och andra delar av Svenska kyrkan. Riktlinjen ska tillämpas tillsammans med andra styrande dokument, såsom arbetsordning för kyrkokansliet, riktlinjer för informationssäkerhet, inköp, avtal och säkerhet, samt kyrkokansliets förvaltningsstyrningsmodell.

1.2 Målgrupp

Riktlinjen gäller för anställda på den nationella nivån, förtroendevalda i kyrkostyrelsen, personer med uppdrag i organ under kyrkostyrelsen, samt andra personer i grupper eller delegationer utsedda av kyrkostyrelsen. Även konsulter med uppdrag inom dessa verksamheter omfattas.

1.3 Kommunikation

Riktlinjen tillgängliggörs via intranätet Kornet och via kyrkokansliets organisatoriska Team. Dess innehåll förmedlas till konsulter, leverantörer och samarbetsparter, när det blir aktuellt i anskaffning, förvaltning och utveckling av AI-tjänster på den nationella nivån.

1.4 Uppföljning

Generalsekreteraren ska följa upp riktlinjen en gång per år.

1.5 Uppdatering

Riktlinjen prövas minst en gång per år och uppdateras vid behov utifrån ny teknik, lagstiftning eller andra relevanta krav.

1.6 Styrande dokument som upphör att gälla

Riktlinje för nyttjande av artificiell intelligens, beslutad 19 juni 2024 (KS2024-0964).

1.7 Bemyndigande

Policy för användning av artificiell intelligens och 6 § arbetsordningen för kyrkostyrelsen. Riktlinje för användning av artificiell intelligens beslutas av generalsekreteraren.

2 Definitioner

I denna riktlinje används samma definitioner som i policyn för användning av artificiell intelligens med några tillägg som är relevanta för riktlinjen.

Artificiell intelligens (AI) avser digitala system som efterliknar mänsklig intelligens för att lösa uppgifter, fatta beslut eller skapa innehåll – ofta med förmåga att anpassa sitt beteende utifrån feedback eller nya data. Det kan handla om tekniker som automatisering, maskininlärning, generativ AI och agentbaserade system med varierande grad av autonomi. Gemensamt för dessa tekniker är att de med hjälp av regler, algoritmer och programmering analyserar, tolkar och tillämpar mönster i data av olika slag. Utifrån detta kan de användas för att förutse händelser, vidta åtgärder, lösa problem, fatta beslut, sammanfatta texter eller skapa nya – faktabaserade eller fiktiva – texter, bilder eller andra uttryck. AI kan påverka både verkliga och digitala miljöer, beroende på vad den används till.

Med **tjänst** avses appar, programvaror samt andra digitala tjänster och verktyg. En **AI-tjänst** är en tjänst som innehåller större eller mindre inslag av AI. En **anskaffad AI-tjänst** är en AI-tjänst som är upphandlad eller som det finns ett avtal för på den nationella nivån. En **allmänt tillgänglig AI-tjänst** är en AI-tjänst som vem som helst kan använda via internet och som det inte finns avtal för. Endast information som klassas som öppen, det vill säga information som kan publiceras på en webbsida, får användas i de allmänt tillgängliga AI-tjänsterna.

3 Grunden i AI-arbetet

3.1 Tillämpning av princip 1: Arbetet med AI ska utgå ifrån behov, vara etiskt, rättssäkert och hållbart, för att minimera onödig resursförbrukning.

AI ska inte införas eller användas för teknikens egen skull, utan för att möta faktiska behov i verksamheten på ett sätt som är förenligt med kyrkans värderingar och ansvar. Varje AI-tjänst ska:

- **Utgå ifrån behov:** AI kan anskaffas eller utvecklas utifrån verksamhetens behov och kapacitet. Tekniken ska bidra till att lösa uppgifter bättre, enklare eller mer effektivt än andra alternativ. Behovsanalys och nyttobedömning ska alltid föregå beslut om användning.
- **Vara etisk:** AI ska användas med respekt för människovärdet och bidra till rättvisa, inkludering och icke-diskriminering. Den får inte förstärka skadliga normer eller ersätta mänskligt omdöme i frågor som kräver ansvarstagande eller etisk reflektion eller andlig förståelse.
- **Vara rättssäker:** Användningen ska följa gällande lagar och interna styrdokument, inklusive regler för dataskydd (GDPR), informationssäkerhet och upphovsrätt. AI-tjänster ska vara begripliga, spårbara och rättvisa i sin funktion och tillämpning.
- **Vara hållbar:** AI-tjänster ska beakta hållbarhet i bred bemärkelse, andligt och existentiellt, ekologiskt, socialt och ekonomiskt. Tekniken ska användas varsamt i sammanhang av existentiell eller andlig betydelse och den mänskliga närvaron ska alltid beaktas. Vid användning av generativ AI bör nyttan alltid vägas mot resurspåverkan. Tekniken ska bidra till effektivitet, vara stabil, säker och möjlig att förvalta. Påverkan på arbetsmiljö, kompetensbehov och organisatoriska förutsättningar ska vägas in redan innan en AI-tjänst införs eller används.

4 Transparens och mänsklig kontroll

4.1 Tillämpning av princip 2: AI-användningen ska vara transparent, ske med mänsklig kontroll och omdöme.

AI får inte ersätta mänskligt omdöme i beslut som påverkar människors rättigheter, säkerhet eller livssituation. Användningen ska vara tydlig för mottagaren. Det ska framgå när AI används, hur det sker och vilken roll tekniken har. Namn och utformning får inte ge intryck av att det är en människa som kommunicerar.

AI-genererat innehåll ska märkas tydligt enligt EU:s AI-förordning, särskilt om det kan uppfattas som äkta eller mänskligt skapat. Undantag kan göras om innehållet är uppenbart maskinellt eller om en fysisk eller juridisk person tar redaktionellt ansvar.

Generativa AI-tjänster och AI-tjänster med hög risk enligt EU:s AI-förordning ska dokumenteras med syfte, funktion, begränsningar och risker. Resultat från AI ska granskas av en människa innan det används som beslutsunderlag eller publiceras, för att undvika fel, diskriminering eller avvikelser från Svenska kyrkans värderingar.

Erfarenheter, både positiva och negativa, ska delas öppet för att främja lärande och bidra till en trygg och ansvarsfull AI-användning.

5 Hantering av information

5.1 Tillämpning av princip 3: Användning av information i AI-tjänster ska föregås av medvetna överväganden med hänsyn till säkerhet, dataskydd och upphovsrätt.

När AI-tjänster används i kyrkokansliets verksamhet måste det ske med omsorg om vilken information som hanteras. Den verksamhet som hanterar informationen har ansvar att avgöra om informationen får användas i AI-tjänsten, enligt gällande lagar, riktlinjer och krav på informationssäkerhet, samt att säkra uppföljning. Information av nedanstående karaktär får inte matas in i en AI-tjänst:

- **Känsliga personuppgifter**, enligt dataskyddsförordningen (GDPR). Undantag från förbud kan göras efter samråd med dataskyddsombud i fråga om till exempel uppgifter om medlemskap i Svenska kyrkan och kyrkopolitisk åsikt. Undantag beslutas av generalsekreteraren efter konsekvens-, risk- och nyttobedömning.
- **Sekretessbelagd information**, enligt kyrkoordningen eller lagstiftning.
- **Annan känslig information**, till exempel verksamhetskritisk information eller uppgifter som kan skada individer eller Svenska kyrkan. Det gäller även leverantörer eller andra parter som Svenska kyrkan samarbetar med. Särskilt godkända och säkra AI-tjänster krävs för undantag.

AI-tjänster ska användas i enlighet med dataskyddsförordningens regler, med särskilt hänsynstagande till den registrerades rättigheter och med respekt för upphovsrätten, och endast för att skapa eller bearbeta material där rättigheterna tillåter det.

6 Risk och nytta

6.1 Tillämpning av princip 4: Anskaffning eller utveckling av AI-tjänster ska kännetecknas av ett riskbaserat förhållningssätt vägt mot nytta.

Innan AI-tjänster anskaffas eller utvecklas ska behov, risker och nyttor bedömas. Nyttan vägs mot möjliga negativa konsekvenser, inklusive påverkan på människor och förtroendet för Svenska kyrkan. AI-tjänster ska klassificeras enligt EU:s AI-förordning, och beslut ska föregås av tillräcklig beredning i samråd med berörda parter enligt de krav som gäller vid kyrkokansliet.

En AI-tjänst kan anskaffas eller utvecklas om lösningen är lämplig för att uppnå det önskade resultatet, nyttan väger tyngre än riskerna, riskerna kan hanteras på ett medvetet och kontrollerat sätt, inga risker bedöms som oacceptabla och det finns tillräcklig kapacitet i AI-tjänstens hantering.

6.1.1 Vad ska bedömas?

- Verksamhetsnytta
- Informationssäkerhet och integritet
- Etik och rättssäkerhet
- Hållbarhet

6.1.2 Riskklassificering

Klassificeringen sker enligt AI-förordningens fyra risknivåer:

- **Oacceptabel risk** – förbjudna tillämpningar
- **Hög risk** – kräver särskilda åtgärder
- **Begränsad risk** – kräver transparens
- **Minimal risk** – låg påverkan

Om AI-tjänsten klassas som hög risk enligt AI-förordningen, krävs särskilda åtgärder inkl. dokumentation, övervakning och ibland konsekvensbedömning av grundläggande rättigheter.